

»SLOVENE« velja
po pošti na vsi strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 240—
za pol leta 120—
za četrt leta 60—
za en mesec 20—
Za inozemstvo celoletno K 420—
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto K 40—
za inozemstvo 55—

SLOVENE

== Inzerati: ==
Enostopna poltirnata (39 mm
širina in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 6—
poslana itd. po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 15.
Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 348 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herz. 7563.

Uradniško vprašanje in učiteljstvo.

Včerajšnji »Slov. Narod« objavlja na uvodnem mestu vsebino govora, ki ga je imel predsednik vlade g. Pašič na neki seji radikalnega kluba o političnem položaju v naši državi. V tem govoru je g. Pašič posebno naglašal sledeče točke: 1. Današnje vladne stranke naj ostanejo na vladi tudi še v bodoče, češ da je vsaka druga grupacija nemogoča, 2. ena najvažnejših nalog sedanje večine je, da izdela in sprejme nov volilni red, 3. izdelati je treba državni proračun, 4. posebno pozornost mora posvetiti vlada skrbi za kmete in delavce in 5. rešiti je treba uradniško vprašanje za vsi državo.

Glede rešitve uradniškega vprašanja je izjavil g. Pašič: »Vsled osebnih uradniških vprašanj pride čisto do nesoglasja in celo do formalnih kriz v situaciji. Vse to se godi zato, ker je naše uradništvo razdeljeno po strankah in kot tako večkrat ni na oni višini objektivnosti, na kateri bi moralo biti. Zato je treba hitro izdelati zakon o uradništvu, ker mora biti uradnik samo državni uslužbenec in se ne sme vtikati v politiko.«

Mi trenutno nismo v položaju resničnosti te Pašičeve izjave kontrolirati. Mogoče je, da je predsednik vlade res tako govoril in s tem govorom označil vesti o pogajanjih med radikali in demokrati zaradi ključa, po katerem naj bi se imenovali za državne uradnike pristaši obeh strank po ključu 1 : 1 (demokratska zahteva) ali pa po ključu 9 : 7 (radikalna zahteva), ali kot neresnične ali pa je hotel naprtiti odij zaradi te barantije demokratom. Na vsak način je Pašičeva izjava po potrebi dobrega uradniškega zakona popolnoma pravilna in v interesu točnega funkcioniranja državnega upravnega aparata bi tak zakon radostno pozdravili vsi, katerim leži v resnici na srcu blagor in procvit države.

Uradniški zakon bi bil skrajno potreben v prvi vrsti za Srbijo, ker so uradniške razmere tam doli zlasti glede stalnosti službe naravnost neznosne. V Srbiji je število za različne državne službe usposobljene inteligence silno majhno, čemur se ni čuditi — odkod pa naj bi vzela dežela, ki je stala od početka svojega samostojnega državnega življenja v neprestanih vojskah, čas in priliko, da uredi svoj lastni, srbskim razmeram odgovarjajoč upravni sistem in kje naj bi bili dobili oni redki uradniki s potrebno teoretično naobrazbo priliko za praktično izpolnitev svojega znanja? Ne tajimo dejstva, da je kljub takim neugodnim razmeram predvojnja Srbija producerala tudi nekaj dobrega uradništva, ki bi delalo čast večjim in urejenejšim državam, toda silne strankarske borbe so dovedle do tega, da se majhno število dobrega uradništva nikakor ni moglo prav uveljaviti, ker je v vseh važnejših osebnih vprašanjih prevladovala strankarska strast. Tako se je zgodilo, da so se razvile v Srbiji kljub malemu številu strokovno naobražene inteligence kar dve »garnituri« uradništva, ena radikalna in druga protiradikalna. Pomanjkanje uradniškega zakona, zlasti določbe o stalnosti enkrat nameščenega uradnika, je bilo vzrok, da so stranke, kakor hitro so prišle na vlado, z lahkoto in brez obzirov prvo uradniško garnituro zamenjale z drugo. Uradnik pa, ki se je seveda svoje nestalnosti zavedal, je postal korupten, kar tudi drugače ni bilo mogoče; v interesu s oje materialne eksistence je moral gledati, da »zaradi«, dokler je bil v službi! Dobro znan je bil slučaj bivšega pravosodnega ministra Trifkovića, ki je pred leti kot okrožni načelnik takorekoč brez denarja prišel v Beograd, a še predno se je javil službeno pri svojem ministru, je zvedel, da je s svojo rodbino — na cesti!

Da je tako stanje trajno nevzdržno, je umljivo samoposebi. Uradnika je treba pošteno plačati in mu zagotoviti z zakonom njegovo materialno eksistenco, potem se da od njega tudi nekaj zahtevati.

Dobro je, da je to uvidel danes tudi g. Pašič, ki je pred leti bil drugačnega mišljenja. Ko je šlo za regulacijo uradniških plač, je rekel baje neki deputaciji: »Zakaj? Ali mislite, da potem ne bodo jemali denarja?«

Gotovo pa je z druge strani tudi, da se tkz. protekcija nikdar ne bo dala spraviti s sveta. Med protekcijo in protekcijo je pa velik razloček. Stranka, ki je na vladi, bo vedno gledala na svoje pristaše, toda ceteris paribus. Izmed dveh enako sposobnih kandidatov bo dala prednost svojemu pristašu, nikdar pa ne more poslati nad ljudi kot okrajnega zdravnika n. pr. brivskega pomočnika! Tako daleč protekcija ne gre, čeprav trde dobri poznavalci razmer, da v nekaterih krajih naše države že niso bili in še niso daleč od tega stališča.

Takih razmer pa si žele menda pri nas nekateri učiteljski krogi. Ista »Slov. Narod«, ki je priobčil na uvodnem mestu omenjeno Pašičovo izjavo o uradništvu, objavlja v isti številki sklep deželnega šolskega sveta za Slovenijo, naj se popravi krivice, ki jih je zadala učiteljskošolski svet za Slovenijo; »klerikalni režim je svoje pristaše nagradil za njihovo politično mišljenje, a naprednim učiteljem je iz istega vzroka delal krivice.«

Kakšne »krivice« so zadali klerikalci o tem je odveč govoriti. Stvar je bila v javnosti že tolikrat pojasnjena, da se ne izplača rositi praznih besed. Pač pa smatramo zelo za potrebno opozoriti našo javnost na način, kako si misli »Slov. Narod« popravilo krivic.

Liberalno (kdaj postane radikalno?) glasilo ne zahteva nič več in nič manj, kakor da učitelji, ki so organizirani v Slomškovi zvezi, ne smejo dobiti nobene službe v naši deželi! Zakaj ne? »Narod« odgovarja: »Slomškova zveza, ki se prav te dni pripravlja na Brezjah v izobraževalnem tečaju na svoje »nadaljne« delovanje, ni nič drugega kot privešek klerikalne stranke. Ta stranka pa je rovarška in protidržavna... Ako bo višji šolski svet za Ljubljano imenoval Slomškarje in Slomškarice (tudi bivše), potem je to protidržaven čin, za katerega ni nobenega opravičenja.«

Doživeli smo na svetu že mnogo slučajev razumljivega (čeprav ne opravičljivega) kruhorborstva, mnogo sijajnih vzgledov človeške nevoščljivosti in zavisti, tudi mnogo slučajev zagrizene maščevalnosti, ampak take podle infamije, kakor je izražena v teh besedah »Slov. Naroda«, se ne spominjamo! Stanovski tovariši, ki gre v nedeljo k maši, ne sme jesti kruha, stanovski tovariši, ki se razume z župnikom in se ne vdeležuje ostudne »farške gonje« naj ne spi pod domačo streho, ampak potepa naj sepo svetu kot stekel pes! Ali je to svoboda prepričanja, svoboda vesti, svoboda svobodnega državljanja? Gospodje, to je caristična knuta, in za možake takih nazorov imajo dostojni ljudje le en izraz: Fej!

Gospodje! Ali ste res tako slepi, da v svoji strasti ne veste kaj delate? Vi očitete »Šušteršič-Lampetovemu« sistemu krivico in pravite, da hočete krivice popraviti. Ali jih boste popravili, če je sploh kaj za popravljati, s pravico? Ali ne uvidite, da to, kar očitete drugim, delate vi sami? Kdo naj vas še smatra za resne?

Koncem koncev pa: nam je tudi to prav. Le tako dalje! Tudi ta metoda bo rodila svoj dober sad. Tudi vaša vlada nima garancije za večni obstoj in kako bo potem, ko pride na krmilo druga? Tudi ta se utegne posluževati vašega principa in sicer tako, da bo enkrat speljana ta metoda — do absurda! Potem bo pa mir!

Kar se pa tiče bedastega »Narodovega« očitanja na klerikalni naslov v »prodržavnosti«, pa odgovarjamo z besedami »Narodovega« člankarja: »Kdor si upa zagovarjati tako očitjanje, ne zna logično misliti, ali pa ima kak drug desekt v možganih.«

Spominjajte se »Slovenske Straže«!

Sijajen uspeh slovenskih Orlov v Strasbourgu.

Prvo mesto izmed 70 telovadnih vrst.

Strasbourg, 8. avgusta. (Izv.) Jugoslovanska orlovska temovalna vrsta je dosegla prvo mesto izmed 70 mednarodnih tekmovalnih vrst.

Tekmovalna vrsta obstoja iz 11 članov: Kermavner Ivo, Ježica; Rihar Leop., Ljubljana, Sv. Peter; Pavlič Jože, Ljubljana, dijaški; Slana Franc, Ljubljana, Sv. Peter; Valand Alfonz, Ljubljana, Sv. Jakob;

Rupnik Jože, Dravljica; Grohar Ciril, Škofja Loka; Ahačič Rudolf, Tržič; Sranc Janko, Jesenice; Regaly Ivan, Smartno pri Litiji.

Uspeh, ki ga je priborila omenjena vrsta na mednarodni tekmi katoliških telovadcev v Strasbourgu, je dvignil Jugoslovansko Orlovsko Zvezo do mednarodnega slovesa, kar ni v čast in ugled samo orlovski organizaciji, temveč tudi celokupnemu jugoslovanskemu narodu in državi.

Važen političen sestanek.

Beograd, 9. avg. Iz dobro informiranih krogov se doznava, da bo koncem tega tedna ministrski predsednik Pašič odpotoval na Francosko, kjer bo ostal približno tri tedne. V tem času se bo sestal z zastopniki Češkoslovaške in Rumunije. Kraj sestanka je še tajen.

Vsi komunistični poslanci pred sodišče!

Beograd, 9. avgusta. Ker sta komunistična poslanca Milan Trebinjac in Vladimir Mirić in nekateri sokrivci potrdili krivdo tudi ostalih članov komunističnega kluba poslancev, je preiskovalni sodnik zahteval od politične oblasti, da se še tekom tega tedna izročijo sodnji vsi bivši komunistični poslanci.

Razmejitev z Ogrsko.

Beograd, 9. avgusta. Kakor se doznava iz zanesljivega vira, se bo dne 13. t. m. sestala v Zagrebu medzavezniška komisija za razmejitev z Madžarsko. Načelnik te komisije je neki angleški polkovnik, dočim šteje komisija sama okoli 20 medzavznih častnikov razen njihovega spremstva. Komisiji je kot naš zastopnik dodeljen polkovnik Vojin Čelak Antič. Komisija bo ostala v Zagrebu samo dva dni, potem pa se preseli v Varaždin, kjer bo ostala, dokler ne dovrši svoje naloge. V Varaždin bo prišla tudi madžarska delegacija za razmejitev.

Enotna policija za Beograd in Zemun.

Beograd, 9. avgusta. Ministrstvo za notranje stvari je odredilo, da se zemunska policija spoji z beograjsko ter bo skupno policijo upravljala beograjska mestna občina. Zemunska policija je štela doslej 50 stražnikov in 4 uradnike.

Albansko vprašanje.

Beograd, 9. avgusta. Atenski list »Patria« poroča: Po vestih iz Pariza in Londona se bo albansko vprašanje razpravljalo na konferenci zaveznikov, vendar pa s službene strani ta vest še ni potrjena. Ako pride pri tej priliki do kake razprave, bo sta grška in jugoslovanska vlada skupno posredovali pri zavezniških, da naj konferenca ne sklene nobenih resolucij, dokler se ne zaslišita beograjska in grška vlada.

Papež za pomoč Rusije.

Rim, 9. avgusta. »Osservatore Romano« priobčuje papežovo pismo državnemu tajniku Gaspariju glede položaja v Rusiji. V pismu pozivlje papež državnega tajnika, naj opozori vlade različnih narodov na potrebo skupne, brze in uspešne pomožne akcije. Pismo se konča z nujnim pozivom na dobrosrčnost vseh vernikov.

Sestanek Masaryka z Hainischem.

Dunaj, 9. avgusta. Nocoj sta se zvezni predsednik dr. Hainisch in zvezni kancelar dr. Scheber odpeljala v spremstvu namestnika načelnika predsedstvene pisarne ministerialnega svetnika Klasterskega in načelnika predsedništva ministrstva za

zunanje stvari sekejskega svetnika dr. Duffka v Selzthal, kjer se jutri dopoldne snideta z predsednikom češkoslovaške republike dr. Masarykom, ki se vrača z otoka Capri, in s češkoslovaškim ministrom za zunanje stvari dr. Benešem. Oba predsednika se bosta v Hallstattu mudila nekaj ur, nakar se peljeta čez Attnang, kjer se poslovita.

Grško - turška vojna.

Angorska vlada je izdala proglas, v katerem naznanja, da se je grška ofenziva ustavila dne 21. julija in da potem na bojišču ni bilo več znatnejših dogodkov. Grke je ustavila Nazim-bejeva divizija pred Altuntahom in omogočila umik glavnega dela turške vojske. Turške izgube znašajo nekaj tisoč mož, grške pa najmanj 30.000.

Angorska skupščina je sklenila, da odidejo vsi njeni sposobni člani v bojno črto, drugi se posvete upravnemu delu v zaledju.

Po drugih vesteh se je Mustafa Kemal paša obrnil na ententno komisijo v Carigradu s prošnjo, da bi ententa posredovala, da Grki ustavijo svoje prodiranje in se sklene premirje.

Vest, da pripravljajo Grki pohod na Carigrad je treba sprejeti z rezervo. To pa temelji, ker Reuter dementira grško poročilo, glasom katerega je britanska vlada pooblastila grško armado, da koraka proti Carigradu. Nasprotno se je angleška vlada — poroča Reuter — pridružila ostalim zavezniškim vladam in naznanila iz Atene, da takega podjetja ne bi trpela.

Verjetnejše je, da pripravlja grško vojno poveljstvo nov napad v Anatoliji. Grška letala bombardirajo turška mesta v notranjosti, posebno Angoro.

Atene, 9. avgusta. Listi poročajo, da j angleški poslanik v Parizu izjavil grškemu opravniku, da ima Grška popolno svobodo za okupacijo Carigrada, vendar pa je nato podal grški zunanji minister Baltazzi novinarjem negativno izjavo. List »Patria« piše, da je popolnoma neosnovana vest, da podpira angleška vlada grška prizadevanja za Carigrad. List pravi, da ni atenska vlada tako brezpametna, da bi s kako akcijo povzročila spor z zavezniki radi carigradskega vprašanja.

Irsko vprašanje.

Pariz, 6. avgusta. Te dni sta se sešla De Valera in voditelj Ulstra sir James Craig, ker je treba razčistiti ulstrsko stališče nasproti Lloyd Georgeovim predlogom. Craig je imel tudi dolge pogovore z angleško vlado. Kako se odloči Ulster, doslej še ni znano. Glasom »Daily News« bo angleške predloge odbil.

Sklicanje irske narodne skupščine (Dail Eircanna) je sedaj uradno določeno na dan 16. avgusta. Irski pričakujejo, da bo angleška vlada dolejš izpustila na svobodo 39 članov skupščine, ki so še zaprti.

Vseruski pomožni odbor.

Pariz, 5. avgusta. Iz Helsingforsa brojavljajo, da se je v Moskvi sestavil »Vseruski pomožni odbor«, kateremu je vlada izročila vso oblast, da izvede akcijo v pomoč stradalajočim pokrajinam popolnoma samostojno. Prometna sredstva in vse državne ustanove bodo odboru na razpolago, da se jih svobodno poslužuje in jim določa naloge.

V odboru je samo pet boljševiskih zastopnikov, pa še ti pripadajo zmernim komunistom; ostali člani so menševiki, socialni revolucionarji in buržuji. Odbor je sestavljen tako-le: boljševiski Kamenev, Krasin, Lunačarski, Litvinov in Smidovič; ostali so: pisatelj Maksim Gorkij, bivši minister Kiskin, menševik Prokopovič, bivši predsednik dume Golovin, bivši predsednik trgovske zbornice Korobov, Tostojeva hči Aleksandra, Boris Zajcev, Jušin Sumbatov, bivši minister Kutter, Vera Figner, bivši predsednik kmetijske zbornice Ngrjumov, Dorajenko, Ščepkin, Birjukov in profesor Bulgarov.

Angleško stališče glede šlezije

Pariz, 9. avgusta. Izvedenec sir Cecil Hourst je v svojem govoru pri seji vrhovnega sveta, v katerem je pojasneval angleško stališče, poudarjal: Rezultati glasovanja kažejo, da se je za Poljsko izreklo 678 i nza Nemčijo 844 občin. Za Poljsko je bilo oddanih 479.000 in za Nemčijo 707.000 glasov. Angleško naziranje je nastopno: 1. Podlago ureditve tega vprašanja naj tvori, kakor to želi Francija, glasovanje po občinah in naj se prizna vsaka občina oni državi, za katero je glasovala, ako se temu ne protivijo važni razlogi. 2. Izogibati se je enklavam, ker so nesmotrene in za oba dela nepravilne. Gospodarsko nedeljive občine morajo ostati skupaj. 3. Potemtakem mora središče industrijskega ozemlja pripasti Nemčiji. Angleški izvedenec je francoskemu načrtu očital, da pri dodelitvi spornih ozemelj obrača razmerje glasov.

Gospodarstvo brez glave.

(Govor nar. poslanca dr. Ante Dulibića v seji nar. skupštine dne 3. avgusta 1921 povodom razprave o državnem posojilu.)

Gospodarska bilanca.

Poleg trgovske in plačilne bilance potrebujemo za pravilno presojanje gospodarskega stanja še tretjega faktorja, ki je med vsemi najvažnejši, a to je gospodarska bilanca. Mi bi morali imeti statistične podatke o našem gospodarstvu, da bi mogli svetu dokazati, da ne gremo nazaj, ampak naprej. Globoko sem prepričan, da kar se tiče bogastva v naši deželi, ne gremo nazaj, ampak naprej, toda zunanji svet o tem ne ve nič in nima pojma. Naravno, da potem tudi nima zaupanja, toda ničesar se ne stori, da bi se to popravilo, da bi zunanji svet zvedel, da smo mi gospodarsko morda ena najboljše situiranih držav, kar dejansko smo. Obenem se je ustvarilo nezaupanje in nerazpoloženje na obeh straneh: doma proti inozemstvu in v inozemstvu proti nam; kajti inozemstvo, ki ni obveščeno o našem stanju, presoja naše razmere kar najnepovoljnejše. A mi, ki vemo, da ni tako, kakor sodi inozemstvo, se čutimo užaljene, ker se nam godi krivica. Tako nastaja med nami in inozemstvom zamrza in nasprotje.

Brezglavost in diletantizem.

Eden glavnih razlogov, ki istotako slabo vpliva na zunaj, je brezglavost in diletantizem, s katerim se upravljajo finančne stvari. Tujec z našim človekom sploh ne more skleniti pogodbe, ki naj bi se izvršila v enem, dveh, treh ali več mesecih. Tega ne more storiti zato, ker niti ne ve, kakšne izpremembe v odredbah

bodo nastale. Videli smo, da se pri nas uvoz in izvoz danes dovoljuje, a jutri zopet prepoveduje. Videli smo, da se carine nalagajo in zopet odpravljajo, da so danes visoke, a jutri nižje. V prometu vidimo veliko počasnost. Razmere so sploh take, da človek ne ve, koliko ga bo stal prevoz, a vse te razmere so skrivne, da je naša valuta tako slaba.

V dokaz diletantizma in brezglavosti, katera sem naglasil, naj navedem dva zgleda.

Novi retroaktivni davki.

Kot nekaj novega na svetu se uvažajo pri nas davki z retroaktivno veljavo. Naša država je zaposleda ozemlja Dalmacije, ki jih je dozdaj imela okupirana Italija. In tu je prišla naredba, da naj se pobira davek na takozvane vojne dobičke. Jaz vojnih dobičkov nisem branil niti jih ne branim sedaj, a povedati moram, da je bil v Avstro-Ogrski prisiljen plačati v imenu teh dobičkov vsak poljedelec in obrtnik znatne zneske, ker se jim je računalo — po znižani vrednosti denarja — da zasluži mnogo več nego prej; zato pri nas ni ne kmeta ne obrtnika, ki ne bi bil pozvan, da plača ta davek. Ljudje so plačali za 1914, 1915, 1916 itd. Odmerna tega davka je postala pravomočna. Nekateri so se pritožili na višje inštanice in te so v stvari končno odločile. A po kasnejšem zakonu, ki velja v naši državi, se revidirajo vsi davki, vse tisto, kar je bilo predpisane in plačane od 1914 dalje. Kaj nastane sedaj? Vsi vemo, da vsak človek ureja svoje malo gospodarsko življenje po tem, kar more izdati in pri tem računa tudi z davki. Kako moremo sedaj priti do tega, da se uvede davek z retroaktivno veljavo? To se protivi vsaki pravni teoriji in vsakemu pravnemu pojmovanju.

Ako bi vse to, kar delamo napačno, vsaj ostalo skrito samo med nami in nam ne škodilo na zunaj. A temu ni tako. Zunanji svet pazi na vsako stvar, ki se tu dogaja, o čemer sem imel priliko, da se prepričam. Čim izdamo kako naredbo, posebno finančno, takoj zve zanjo inozemstvo ter jo proučava; ako je stvar dobra, jo kot tako prizna, a ako je slaba, ako se protivi zdravemu razumu, potem pravi, da je naša uprava nesposobna in po tem tudi nima zaupanja do nje.

Pred par meseci je bila izdana naredba, da se dopusti izvoz inozemskega denarja iz naše države. To je bilo dobro; toda pri tem se je napravila izjema za dolar in se je določilo, da se dolar ne sme izvažati. Takoj se je oglasilo ameriško poslanstvo — gotovo po nalogu iz Washingtona — in zahtevalo pojasnila; kaj je razlog tej odredbi. Ne vem, kaj se mu je odgovorilo, a hotel sem s tem zgledom le dokazati, kako strogo se pazi na vsak naš korak.

Mednarodna tekma katoliških telovadcev.

Strasbourg, 5. avgusta.

V četrtek popoldne smo se bližali cilju. Na vlakcu se nam je približalo par Čehov, ki so potovali v Ameriko. Povedali smo jim, kam in po kaj gremo, pa se je eden pričel takoj rotiti in besneti nad katol. Cerkvijo in ljudmi, ki še danes drže z Rimom, ko je vendar moderno geslo: proč od Rima. Končno nam je ušel, češ da bi sicer izgubil apetit. Mož bi nas bil kot

Slovenec rad blagoslovil, a nas je klet kot katoličane.

V tej neprijetni misli smo se ustavili na peronu v Str. Prve besede, ki smo jih slišali, pa so bile: Zdar Buh! Pozdrav dveh čl. Orlov v kroju, ki sta prišla pripravljati stan in prehrano za mogočno 100 glavno čl. orlovsko odposlanstvo, s katerim bo najbrž dospel tudi neumorni prevzvišeni g. škof dr. Jeglič (na poti k Slovincem v Porenju).

Čudil sem se, da je celo predsednik celotne F. G. S. P. F. (Federation gymnastique et sportive des Patronages de France), dr. Michaux, ki je obenem podpredsednik mednarodne unije katol. telovadcev, v spremstvu odličnega, v mednarodnih krogih zelo čislane in nad vse sprednega ter neumornega voditelja katol. Alzačan-telovadcev (Avantgarde du Rhin je njih častni naslov) g. Biechelerja in drugih vodilnih članov alzaške zveze prišel pozdravit našo delegacijo, ki je kot prva dospela sem.

Po prisrčnem pozdravu so nas odpejali s prtljago vred v stan, katerega so nam pripravili v liceju neposredno poleg prestolnice, ki je ena sedmih največjih in največjih cerkva na svetu (stolp je po višini drugi). Dodelili so nam dva vodnika za vse dni, ki sta nam neprestano na razpolago. Takoj zvečer smo si ogledali lepo mesto (nad 100.000 prebivalcev), ki ima že od četrtega vse trge in večje ulice zelo okusno okrašene. Prebivalstvo se zadržuje indiferentno, ker je po večini socialistično, liberalno, majhen del je tudi nemško misleč, a je dostojno in se zanima zlasti za deputacije iz inozemstva.

V petek zjutraj so tekmovalci v družbi z vaditelji Alzačanov pregledali predpisane vaje in popravili par nepravilnosti v umevanju, organizatorični zastopniki so se razgovarjali z zastopniki francoske in alzaške zveze, duhovniki orl. deputacije pa so maševali v krasni stolnici.

Telovadišče je prirejeno v vzhodnem delu mesta, na ogromnem vojaškem vežbališču Esplanade, ob cesti Boulevard de la Victoire (preje Nikolausring), med petimi vojašnicami. Prostor več kot 100.000 m² (polovico je oddeljenega z ograjo v ogromen kvadrat za slavnostni nastop) je smoteno posejan s skupinami orodja (navadno skupaj po 4 drogovi, bradlje, skoki, konji, koze, prostor za štafeti tek itd.), obdan od mogočnih tribun (za častne goste, uradne zastopnike, občinstvo, sodnike, godbo itd. in 12 zračnih garderob pod platnom (dolge po 65 m) in prostorov za tekme, posejan z drogovi (nad 100) za zastave (nad 1000). Tribune so pokrite s platnom in okrašene s preprogi. Vsa ogromna dela so okusna a preprosta in čudovito ceno, dasi dela te dni par sto delavcev in so postavljeni razsežni objekti.

Kdo je pomagal v Franciji katoliškim telovadcem? Že lani je dobila 18 članska deputacija Francozov za pot v Maribor 10.000 frankov podpore od vlade. Od tedaj so vladni krogi Francije naklonili nove ugodnosti katoliški zvezi, ki je najmočnejša in tudi kvalitativno najboljša telovadna zveza v Franciji in ji pokazali prijazno lice ob raznih prilikah. Tako n. pr. sta generala Castelnau in Foch (med najposposobnejšimi generali Francije) izposlovala F. G. S. P. F. takozvane agres, ki nudi društvom s to znamko velike ugodnosti od strani državne in vojaške uprave. Koncem julija je v Rouenu, kjer so koncem 15. sto-

letja Angleži sežgali orleonsko devico Jean d'Arc, položil pred njen spomenik republike Millerand zlat venec (prvi uradni poklon patroni katoliških organizacij!), Millerand je sprejel tudi (obenem z generalom Fochem) častni protektorat nad mednarodno tekmo katoliških telovadcev v Strassbourgu 6., 7. in 8. avgusta 1921, na katerega gleda z zanimanjem vsa Francija, ker se zavedajo vsi patrioti, koliko koristi domovini delo F. G. S. P. F. za moralno in fizično okrepitev mladine, ki bo morda kmalu morala zopet krvaveti za državo. Commissaire general Alzacije je za vlado daroval 10.000 frankov za strassburški Concours.

Socialistični župan mesta je dal (po sklepu večine zastopstva na razpolago vse mestne prostore in hiše, dal okrasiti javne prostore in opremiti telovadišče brezplačno (circa 25.000 frankov proračuna) in je zposodil razno blago (platno, preproge, jambore, tribune itd.). Darov so nabrali 25.000 frankov.

To so nekatera suha dejstva, kako umevajo v Franciji svobodo in takt, razmerju do katoličanov njihovi nasprotniki na važnih mestih državne in civilne uprave. Vojaška uprava pa je dala na razpolago celo telovadišče in mnogo hiš in materiala.

Alzačani-katoliki so imeli pod Nemčijo svojo lastno telovadno zvezo, v kateri je vladal Franciji prijazen duh, dočim so liberalni Alzačani s svojim »Landesverband der Turner Elsass-Lothringens« spadali k »10. Kreis des deutschen Turnbundes«. Ista prikazen kakor pri nas in menda povsod: liberalni narodnjak je radikalni, kadar ima profit od narodnjaštva ali vsaj ne škodo; kadar bi pa imel trpeti, odpove njegovo narodnjaštvo. Sicer so pa katoliški Alzačani najposposobnejši ljudje, po številu, delu in sposobnosti. Svoj ugled so si morali priboriti in danes jih vse vpoštevajo in cenijo. Dočim so svobodomiseln Turnerji bili nemška »Wacht am Rhein«, so katoliški Alzačani »Avant. Garde du Rhin« in koristijo neizmerno obema sovražnima narodoma, ki se trgata za njihovo lepo, bogato zemljo, ker delajo na njuno pametno in pošteno spravo z obudovanjem vredno požrtvovalnosti in taktom.

Ker gremo ravnokar k sprejemu g. knezoškofa in br. čl. Orlov, potem pa sodelujemo pri večerni bakljadi, sklepam za danes. Blagovolite, gosp. urednik, sprejeti udane pozdrave Orlov in iskren izraz našega spoštovanja!

I. H.

Politične novice.

+ Za poslanika naše države v Parizu, bo imenovan glasom poročila belgrajske »Epohe« naš sedanji poslanik v Atenah g. Živojin Balugđić, eden naših najboljših diplomatov in bivši maršal dvora. Šanse njegovega tekmeča dr. Miroslava Spalajkovića za to velevažno mesto so po poročilu istega lista mnogo manjše, proti kandidaturi elegantnega Pašićevega »kuma« dr. Velizarja Jankovića pa vlada v demokratskem in v radikalnem klubu velik odpor.

+ Preiskava proti komunistom. Dne 8. t. m. dopoldne je posetil državni pravdnik dr. Urbani iz Zagreba ministra za notranje stvari Svetozara Pribičevića ter mu poročal o dosedanjih uspehih preiskave v zadevi atentata na ministra Draškovića, Razen tega je poročal dr. Urbani notranjemu ministru, da je neobhodno potrebno, da se vsa preiskava premesti iz Zagreba v Belgrad, kjer se vodi istočasno preiskava v zadevi atentata na regenta prestolonaslednika Aleksandra. Osredotočenje preiskave je po mnenju dr. Urbanija potrebno radi tega, ker sta obe zaroti in oba atentata delo komunistične centrale v Belgradu. Z ozirom na to, ni izključeno, da bodo vsi krivci prepeljani iz Zagreba v Belgrad že tekom tekočega tedna.

+ Razburjenje zaradi evakuacije v Baranji. Med prebivalstvom v onih delih Baranje, ki ne bodo pripadli naši državi, vlada veliko razburjenje radi glasov o skorajšnji evakuaciji, ki so se z veliko naglico razširili po vseh vaseh. Na zborovanju, ki se je v nedeljo vršilo v Mochaču in na katerem se je manifestiralo za varstvo države, se je ljudstvo hotelo upreti evakuaciji tako, da je položaj postal zelo resen, vendar pa je uspešno voditeljem pomirili množico. V vaseh vlada veliko ogorčenje, podobno onemu za novembra 1. 1918, ko je istotako evakuacija. Kakor se sodi po vseh znakih, se bo prebivalstvo v množicah uprlo evakuaciji.

+ Po treh letih! Direkcija neposrednih davkov pri finančnem ministertvu je določila, da se v Belgradu ustanovi davčna šola, v katero bo sprejetih 120 gojencev. Kandidati morajo imeti 6 do 8 razredov gimnazije. Pri vstopu v šolo morajo predložiti zdravniško spričevalo o svojem zdravju ter se morajo obvezati, do bodo šolo dovršili in ostali v državni službi. Šolanje se bo vršilo na državne stroške ter so predvidene štipendije za siromašne gojince. Rok za prijave je določen do 15. avgusta, šola pa se prične s 1. septembrom. — V Sloveniji taka šola ni potrebna,

LISTEK.

Vtisi iz Goriške.

Piše Prekogorec.

(Dalje.)

II. Na relikvijah svetovne vojske.

Koncem oktobra bodo že štiri leta, kar so po Goriškem topovi nehali tuliti. Ampak tulili so tam skoraj dve leti in pol, neprestano in z vso smrtonosno energijo. Desetletja bodo prešla in vojska se bo še vedno poznala. Na nekaterih mestih pa je vtisnila svoje znake za vse čase. Še po stoletjih bodo dijaki imeli priliko, tu na lastne oči gledati, kako so vojaki v svetovni vojski 1. 1915.—1918. rili globoko v gore, kako so kopali predore skozi gorske grebene, da bi sebe lažje krili in sovražnika uspešneje napadali.

Sv. Gora in gorski vrhovi krog nje je dan za dnevom cilj premnogih obiskovalcev. Ne prihajajo na Sv. Goro moliti; večinoma so tu tujci, Italijani, vojaki iz svetovne vojske, ki jih zanima, da si ogledajo v miru kraje, hribe, grebena in pota, po katerih so se borili in na katerih so izgubili svoje tovariše ali pa bili sami nevarno ranjeni. Nekaj naravnega in samo po sebi umevnega je to. Prav gotovo bi tudi iz naše srede nekdanji vojaki, profesorji in dijaki navzlic vsi kruti vročini, s katero se solnce na Goriškem v človeka zajeda, hiteli k Soči, da bi tam v miru gledali, kar so prej v dimu in krvi in si v miru dali tolmačiti pozorišča, preko katerih niso mogli Italijani s puško v roki naprej.

Sv. Gora je za tak študij naravnost

idealna točka. Ona ne nudi samo razgleda, kakor ga na Slovenskem nikjer drugod ne dobiš, ona je tudi v bojih na Soški fronti činjenica, ki vse obvlada. Tu imaš krog nje zaporedoma vrhove, ki so se nešteto krat tedaj imenovali: Kuk, Vodice, Sabotin — Sv. Valentin, Kalvarija, Sv. Michael. Fajtov nižji in višji vrh, Sv. Marko, Sv. Katarina, Sv. Gabrijel, Banjska planota; proti morju Kras z Doberdobsko planoto, Grmada in njeni vrhovi; proti severu Sv. Gendra (Korada), Kolovrat, Krn in v ozadju Kanin z Rombonom. Vse to je pred teboj! Poleg tega še Gorica in Soča del morja, vsa goriška okolica; na nasprotni strani Brda, furlanska ravan, Videm in dalje proti zapadu Tilment in še dalje Piave. Ni čuda, da vodi vsak dan številne potnike na vrh. Pot je popravljena do vrha; tudi z vozom, celo z motociklom se pride na vrh. Ko sem bil te dni jaz na vrhu, sta bila poleg drugih tudi dva civilista. Hitro smo se seznanili. Eden izmed njih je bil za čas vojske zdravnik nadporočnik v službi italijanske armade. Drugi — Slovenec — je bil istotako nadporočnik v tedanji avstrijski vojski. Zanimivo je bilo to, da sta se oba borila na Sv. Gabrijelu. Bilo je to v času koncem avgusta in početkom septembra 1. 1917, ko so Italijani celo brigado žrtvovali, da bi vrh Sv. Gabrijela dobili v svoje roke, pa se jim ni posrečilo. Italijanski »medico tenente« je bil tedaj smrtno-nevarno ranjen, kot tak prenešen v bolnico rdečega križa v Solkanu, kjer so nad njim že vsi obupali. Pa je vendarle okreval. Sedaj si je prišel ogledat mesto, kjer se je boril in dobil tiista težke rane. Slovenski nadporočnik

pozneje so je boril po razpadu Avstrije tudi na Koroškem, kjer je bil kakor Malgaj, zajet in od Nemcev obsojen na smrt na vešalih, pa zelo srečen slučaj ga je rešil te smrti — je bil istodobno na nasprotni strani Sv. Gabrijela, kamor je iz Trnovega in od Voglarjev vodil svoje čete proti Italijanom. Bil je naravnost užitek, kako sta si ta dva moža sedaj stala nasproti, slika tedanje dogodka in si vzbujala spomine. Italijanski zdravnik je bil zelo prijetna osebnost, čisto drugega tipa kakor tisti ljudje v Gorici ali Trstu, ki se šopirijo s svojo kulturo, dasi sami ne v svojem srcu ne v svojem duhu nobene nima, poznajo le sovraštvo do Slovanov. — Lepo je bilo slišati iz njegovih ust, da moramo delati za prijateljstvo med Italijo in Jugoslavijo! Pač ni znal, kako skrbne fašisti v Primorju za tako prijateljstvo.

Kakor na Sv. Goro tako hodijo izletniki tudi na greben Sabotina, ki se pred Sv. Goro kakor štiri kilometre dolg skoraj navpično položen, povprečno 500 metrov visok zid dviga v ozračje. Cela množica globoko v greben izsekanih kavern se tam nahaja, ki so s podzemeljskimi hodniki vezane med seboj. Tudi greben Sv. Gore je kakih 150 metrov pod vrhom skoz in skoz po predoru prevrtan. Sredi predora izvira prav dobra in hladna pitna voda, ki jo v Cernetovi družini na vrhu dobi vsakdo na razpolago. Kaverne, izdelane globoko v gorsko pobočje in gorske stene se dobe tudi drugače povsod. Ostale bodo gotovo za vedno spomenik na svetovno vojsko.

(Dalje.)

✚ Ponesrečena Zanellova akcija. Kakor znano, je Zanello, ko je preje dalj časa bival v Rimu in imel neprestano razgovore z italijanskimi državniki, te dni prišel v Belgrad, da se porazgovori o reškem vprašanju. Ob tej priliki je Zanello izjavil zagrebškimi časnikarjem, da Jugoslavija nima nobene pravice do luke Barosa in da Italija nikdar ne bo dovolila, da bi ta luka pripadla Jugoslaviji. Mož je v Belgradu slabo naletel. Pašić ga ni sprejel in je prepuštil pogajanja z njim načelniku v svojem ministertvu. Splošno mnenje je bilo, da je bil Zanello glede svojega obiska v Belgradu domenen z italijansko vlado. Sedaj, ko se je Zanello njegova akcija očividno ponesrečila, hiti italijanska vlada na »najodločnejši način« izjavljati, da ni poverila Zanelli nikake naloge in da ni izrazila nikake želje, da naj bi začel pogajanja.

✚ Bonomijeva okrožnica za upostavo reda. Italijanski ministrski predsednik Bonomi je poslal vsem prefektom okrožnico, v kateri jim naznanja dogovor med fašisti in socialisti o medsebojnem pomirjenju. Bonoli poziva prefekte, naj ta dogovor razglase in pozovejo prebivalstvo, naj se zopet v vsem podvrže zakonom. Kjer bi ta poziv ostal brezuspešen, naj oblast uporabi vsa zakonita sredstva za upostavo reda; razpusti naj vse oborožene krožke, zatire vsake samolastne nastop in strogo kaznuje vsako kršitev zakona. Prefekti so za izvršitev teh odredb osebno odgovorni.

✚ Položaj v Tripolitani. Italijanski minister za kolonije Girardini je na neko vprašanje v parlamentu podal pojasnila o položaju v Libiji. Rekel je, da je Cirenaika mirna; njeno prebivalstvo se po veliki večini prišteva k Sennsijem, s katerimi je Italija sklenila trajen sporazum. Drugače je v Tripolitani. Tam je neprestana vojska med posameznimi rodovi. Razen tega je imelo tam velik vpliv vseislamsko gibanje. Novi italijanski guverner, ki je te dni dospel na svoje mesto, ima točna navodila, da popolnoma zavaruje obalo, pomiri rodove in preskrbi, da pride oblast v roke arabskih poglavarjev, ki so Italiji vdani in zvesti.

✚ Belgijski jezikovni zakon. Belgijska zbornica je pravkar sprejela jezikovni zakon, glasom katerega ne more poslej noben Belgijec dobiti državne službe, ako ne zna obeh deželnih jezikov: francoskega in vlaškega. Zakon je Valonce zelo zadela, ker med njimi skoro nihče ne pozna vlaščine, dočim zna vsak Vlamec oba jezika. Potemtakem bodo Valonci domači jeziku izključeni iz državne službe. Vsi valonski poslanci do malih izjem so glasovali proti zakonu ter se je ob tej priliki dežela ločila v dva nasprotna si tabora. Vse valonske korporacije sklepajo protestne izjave.

✚ Francoski strah pred nemškimi spletkami v Maroku. »Journal des Debats« opozarja, da stoji markanski vstajši že pred Melillo in je neposredna nevarnost, da bodo morali Španci mesto zapustiti. List opozarja na izvršno organizacijo vstavev in pravi, da stoji tu zadaj Nemci. Ker niso upali na uspeh, če bi dvignili upor proti Franciji, so si za svoje spletke izbrali španski Maroko. Kar se pa tam godi, ne ostane brez odmeva v francoskih pokrajinah. Zato je nujno potrebno, da se obe deželi nemudoma sporazumeta za skupen nastop.

Socialno pedagoški tečaj Slomškove zveze na Brezjah.

Iz predavanja dr. Mohoriča. V gospodarskem oziru je naše življenje bolj napredovalo kot naša izobrazba. Šola pa ni doslej za gospodarski razvoj dala ničesar in še sedaj ne nudi nič. Ta očitek pa ne zadene samo ljudske šole, ampak tudi gimnazije in učiteljske. Skoraj bi rekli, da ve v tem pogledu več naše ljudstvo kot pa naša inteligenca. Očlovek bi pričakoval, da v dobi, ko je komunizem takorekoč na vrhu, vsakdo ve, kaj so zadruge, kaj delniške družbe, kaj zadrugne in gospodarske zveze. In vendar ni tako! Učiteljstvo čaka še velika naloga, da ta del gospodarske panoge najprej samo doume in na to razloži ljudstvu, med katerim deluje. V združništvu ni samo gospodarski, ampak tudi velik kulturni napredek ne le intelektualne, ampak tudi velike vzgojne vsebine. Dalje bodi naloga učiteljstva, da vzgaja praktične delavce na zadrugnem polju; teh zelo primanjkuje! Večinoma sloni sedaj vse zadrugno delo na ramah naše duhovščine. Kakor duhovščina, tako naj se posveti temu delu tudi učiteljstvo, ki bo dobilo tako prepotrebni stik z domačo hišo, kar je velike važnosti tudi za uspešno vzgojno šolsko delo. Tudi ni nobene ovire, da bi gospodična učiteljica ne posegla na to polje. Vodila bi lahko knjigovodstvo, korespondenco, zapisnik itd. Imela bi samo pri tem duševno izpremembo, zabavo, in stik s starši, ki bi jih po tem sodili s povsem drugačnega stališča. Res, da je na deželi še toliko malenkostnih ozirov — nad katere pa se mora inteligent dvigniti in nikdar iskati sebe, ampak ži-

veti le v zavesti, da dela za narod, četudi ne žanje vselej hvaležnosti za to. V daljšem govoru je poljudno razložil sestav različnih zadrug, kakor rajfajzenovega in delišhevega sistema, o kreditnih zadrugah, bankah itd. Podal je razvoj v Sloveniji in Hrvatski ter končno pozval vse učiteljstvo na delo tudi na tem polju. V diskusiji so mu učiteljice povedale, da se v to delo ne morejo same siliti, ker se je tej ali oni že pripetilo, da so ji zabrusili v obraz: ženska ni za tako delo! Nato se je splošno poudarjalo, da je treba v tem pogledu teren še pripraviti, kar lahko stori naše časopisje, občni zbor Zadrugne in Gospodarske zveze, kakor tudi občni zbori posameznih zadrug. Za zadrugno izobrazbo gospodičen učiteljic pa naj poskrbe učiteljske in prireajo naj se zanje tudi zadrugi tečaji. Tako bi dvignili velik duševni kapital! — Gospodu dr. Mohoriču so vsi navzoči zelo pritrjevali in videlo se je, da bode njegovo predavanje imelo znaten uspeh.

Dnevne novice.

— Nova maša. V nedeljo, dne 7. t. m. je slovesno obhajal novo mašo v rojstni župniji v Borovnici P. Ferdinand Kobi D. J. v krogu najbližnjih sorodnikov. Vrnil se je iz Španske, kjer je dokončal bogoslovne študije v redovni hiši Colegio Maximo de San Ignacio v Barceloni. Tam je tudi sprejel dne 7. marca t. l. mašnikovo posvečenje. Slavnosti se je udeležil poleg drugih duhovnikov tudi g. provincijal iz Zagreba. Gospodu novomašniku kličemo: Ad multos annos!

— Dolenjske železnice. Kr. pokrajinskemu namestniku, gosp. ministru Ivanu Hribarju je čestital v imenu upravnega sveta Dolenjskih železnic predsednik te delniške družbe dvorni svetnik g. Franjo Šuklje. Pozdravil ga je iskreno na vzvišenem njegovem mestu ter mu izročil spomenico, v kateri utemeljuje upravni svet zahtevo delničarjev, naj se vendar odpravi kričeča krivica, storjena tej družbi od strani nasilne avstrijske države ter zopet upostavi prejšnje, v koncesijski listini zajamčene pravice delničarjev Dolenjskih železnic. Gospod kr. pokrajinski namestnik je sprejel spomenico obljubivši, da jo hoče temeljito preštudirati. Kazal je največje zanimanje za Dolenjske železnice in obljubil, da bo krepko podpiral akcijo upravnega sveta v tem pogledu, kakor tudi glede razširjenja področja družbene uprave. V daljšem razgovoru se je razmotrivala cela vrsta železniških problemov, ki imajo vsekakor veliko gospodarsko važnost za slovenske pokrajine, kakor tudi za celo Jugoslavijo.

— Iz D. M. v Polju. Suša nam je uničila vse pridelke na polju in travnikih. Nekoliko dežja je sicer padlo pred par dnevi, toda vse premalo. Razun strnjenega žita in prve košnje ne bomo dobili ničesar. Tako je uničeno kmetovo upanje za to leto. Dolžnost županstva bi bila, da bi se škoda naznanila davčni oblasti, da bi se odpisali vsaj davki, toda kaj je mari našemu posili gerentu Kavčiču naš kmet! Njemu je mari edino le liberalna ideja. Skrb mu je, da se le liberalizem pri nas okrepi. Vse drugo ni potrebno. Dajte nam župana, ki je zmožen delati za ljudstvo in ki ga ljudstvo splošno želi.

— Doslednost naše vlade. Po vladni odredbi imajo prireditve izobraževalnih društev prednost, da plačajo od vstopnine davka mesto 30 samo 10 odstotkov. Na drugi strani pa je vlada potrdila poseg sobe izobraževalnega društva in orlovske telovadnice v Šmarjeti za občinsko pisarno, kar ima zelo neroden in ozek vhod po stopnicah v prvo nadstropje in bo morala občina od te precej velike sobe plačevati cerkvi znatno najemnino, ker je soba cerkvena last, medtem ko drugi posestniki v Šmarjeti nekateri celo zastopj ponujajo veliko primernejše sobe v priliki. — Kaj pa, če bi naši občinski odbori začeli rekvirirati sokolske telovadnice in čitalnice?

— Kako se izpeljuje agrarna reforma. Nek samostojen odbornik iz Šmarjete se je tako-le izrazil proti nekemu našemu možu: »Če bi ti z nami potegnil, bi lahko kosil (namreč po agrarni reformi deljive grajske travnike Ulmova), tako pa ne boš.« Imena na razpolago!

— Begunje nad Cerknico. Velika ljudska veselica Jugoslovanske Matice se bo vršila dne 28. avgusta 1921 na vrtu De Tonijev z igro, tombolo in petjem.

— Na Tehniški srednji šoli v Ljubljani bodo v šolskem letu 1921—22 odprti sledeči oddelki: 1. višja stavbna šola; 2. višja strojna šola; 3. stavbna rokodelska šola; 4. strojna delovodska šola; 5. električno tehnična delovodska šola; 6. mizarstva in stružarska mojstrska šola; 7. kiparska šola; 8. ženska obrtna šola; 9. posebni tečaji za obrtnike; 10. javna risarska šola. Vpisovanje v 1. letnik višje stavbne in višje strojne šole bo dne 15. septembra t. l., v višje letnike pa dne 19. septembra. Dne

16. septembra bo vpisovanje v 1. letnik oddelkov, ki so zgoraj navedeni pod točkami 4., 5., 7. in 8., dne 17. septembra pa v višje letnike teh oddelkov. V mizarstvo in stružarsko mojstrsko šolo bo vpisovanje dne 16. septembra, v oddelke pod 9. in 10. od dne 21. do 24. septembra, v stavbno rokodelsko šolo pa od dne 1. do 15. oktobra (v ta oddelek tudi pismeno). Ponavljalne preizkušnje bodo dne 16. septembra, sprejemne preizkušnje v višjo stavbno in višjo strojno šolo ter v žensko obrtno šolo dne 17. septembra. Pri oddelkih pod 9. in 10. se prične pouk dne 1. oktobra, v stavbni rokodelski šoli pa dne 3. novembra. Vse druge podrobnosti glede sprejemnih pogojev itd., so razvidne iz razglasa v Uradnem listu št. 93 z dne 8. avgusta 1921 in z objavo na razglasni deski v zavodu. Še potrebna pojasnila pa daje na zahtevo ravnateljstvo šole.

— Vsem tov. gasilnim društvom! Prostovoljno gasilno društvo Trbovlje-rudnik prstolavi dne 14. avgusta t. l. 40letnico svojega obstoja ter razvije ob tej priliki društveni prapor, ki se ta dan blagoslovi. Župno načelstvo žalsko opozarja s tem vsa tovariška društva na ta jubilej ter priporoča, da se ga po možnosti udeleže vsa bližnja društva polnoštevilno, oddaljena pa vsaj ob odposlanstvih. Gasilec se bo razkazal ta dan tamošnjim premožnikom z vsemi zanimivimi napravami, česar marsikdo še ni imel prilike si ogledati.

— Kuga v Varšavi. »East Evrope« javlja iz Varšave, da se je navzlic najstrožjim odredbam zanesla azijska kuga v Varšavo. V obmejnih okrajih imajo že osem slučajev kuge.

— Nesreče. Z vrelo maslo se je polila po levi roki 14letna Ivanka Orehek iz Vevč. Poškodba je težka. — Premogarja Ivana Hrišta iz Zagorja so stisnili vozčki čez trebuh in ga težko poškodovali. — Z voza je padel v Dupljah 19letni kočarjev sin Andrej Keršič in si je zlomil desno roko. — Voz je pritisnil ob zid v Zirovnici 54letno dunarico Marjeto Logar in jo težko poškodoval. — V Dolgi vasi na Kočevskem je eksplodirala steklenica, napolnjena s karbitom. Pri eksploziji je bil ranjen na obeh 18letni Siegfried Sbaschnig, sinček upokojenega učitelja Sbaschniga.

Štajerske novice.

š Zdravstvena predavanja v Mariboru vzbujajo v vseh krogih mariborskega prebivalstva veliko zanimanje. Posebno številno so obiskana predavanja dr. Robiča deloma v mestnem kinu deloma v delavnicah južne železnice. Istotam je predaval z lepim uspehom tudi docent dr. Matko. Prihodnje dni predava »o dojenčku« znani zdravnik z Dunaja dr. Ambrožič.

š Pogreb nesrečnega maturanata Serajnika se je vršil včeraj v Mariboru ob zelo obilni udeležbi občinstva.

š Nevihta se je vlila v Mariboru snoči okrog 10. ure z veliko silo. Pred izbruhom nevihte je odpovedala elektrika v celem mestu.

Ljubljanske novice.

lj Bratje, sestre in orlovstvu naklonjeno prebivalstvo Ljubljane in okolice! Z ozirom na krasni uspeh jugoslovanske orlovske tekmovalne vrste v Strasbourgu je naša prijetna dolžnost, da jim pripravimo pri prihod v Ljubljano dostojen sprejem, ki naj bo obenem manifestacija orlovske misli in napredka. Ne osebam — delu gre čast! Deputacija se vrne v četrtek ali petek zvečer z gorenjskim vlakom, ki pride v Ljubljano ob 20.45 uri. Natančen prihod tekmovalcev sporočimo še potom našega časopisja. Bog živi!

lj Slovenska izročitev najvišjega odklivanja bivšemu županu g. dr. Ivanu Tavčarju se vrši danes ob 6. uri popoldne po gospodu ministru in pokrajinskemu namestniku Ivanu Hribarju v mestni dvorani pred zbranim prejšnjim občinskim svetom.

lj Volivni imeniki za volitve v obrtno sodišče so razporejeni v tajništvo SLS za Ljubljano vsak dan od 10. dopoldne do 8. zvečer. Vse naše somišljenike, ki imajo volivno pravico, pozivamo, da si jih v svrhu reklamacije ogledajo.

lj Umrli so v Ljubljani: Uršula Strekelj, bivša šivilja, 80 let. — Bronislava Rifelj, hči pošt. rač. oficila, 11 mesecev. — Ferdinand Schmitt, trgovec in hišni posestnik, 79 let. — Marija Globočnik, kmetica, 48 let. — Albertina Ledenig, zasebnica, 78 let. — Edvard Kozina, kočarjev sin, 10 let. — Ivana Jereb, posestnikova žena, 56 let. — Slavica Pirnat, hči žel. nadrevidenta, pol leta. — Mihael Terselič, hiralac, 85 let. — Ignacij Štepič, posestnik, 34 let.

lj Ostra kritika. Nedavno je prišel g. župnik Stazinski v Ljubljano, ba bi bil zamenjal črni drobiž, katerega pa ni hotel nihče sprejeti, ker je takrat izšla odredba, katera je razveljavila črni drobiž. Kakor znano, je bila ta odredba pozneje razveljavljena. G. župnik Stazinski, ki je prišel v Kozakovo gostilno na Poljanski cesti, v kateri je sedel z večjo svojo družbo tudi advokat dr. Klepec. Upravičeno ogorčeni g. župnik je kritiziral omenjeno odredbo. K njemu je stopil dr. Klepec in mu rekel, naj ne govori tako, nakar ga je g.

župnik zavrnil, a pristavil, da ni imel namena dr. Klepeca, znani steber »Jutra« žaliti. Dr. Klepec je na to tožil g. župnika stiliziral tožbo tako, da se je uvedla proti njemu tudi preiskava radi pregreška po § 104 srbskega kriminalnega zakona. Pod predsedstvom g. svetnika dr. Modica je razpravljalo zborni sodišče včeraj o zadevi in iz izpovedi prič ugotovilo, da je g. župnik Stazinski, ki je rojen Čeh, navdušen Slovan in da je na Primorskem pri Kranju med časom, ko je bival v Kranju generalni štab nemške armade, prirejal tečaje za pouk rušine in srbsčine in da je ostro obsojal takratni nemško-avstrijski režim. Priče so tudi izpovedale, da je g. župnik Stazinski razburljiv in silno nervozen človek. Glavni obtožilni prič dr. Klepec in Lunder h glavni razpravi nista prišla, vsled česar ju je predsednik senata svetnik dr. Modic obsodil vsakega na 500 kron globe, eventualno na petdnevni zapor in na plačilo stroškov razprave, katera se je po njihovi krivdi morala preložiti. Pri razpravi se je tudi ugotovilo, da se mora g. župnik Stazinski preživljati z dohodki mesečno — 600 kron.

lj Zvišanje cenika v brivski stroki. Prejeli smo: V sled prav občutnega zvišanja najemnine brivskih lokalov in zvišanje tedenske mezde pomožnemu osebju, so brivski mojstri prisiljeni, da za postrežbo v brivski stroki cene razmeram primerno zvišajo. Določeni delavni čas in ceniki so v vsaki brivnici razvidni. Gospodje naročniki se prosijo, da bi posečali brivske lokale v določenem delavnem času, ker so sicer primorani mojstri vsako delo izven delavnega časa dvojnó zaračunati. Delavni čas je od 1. oktobra do 31. marca od 8. do 12. ure in od 13. do 18., v sobotah od 19. ure; od 1. aprila do 30. septembra od 8. do 12. ure in od 14. do 19., v sobotah od 20. ure. Ob nedeljah in praznikih, izvenmši če je praznik na ponedeljek ali soboto, so brivnice zaprte. Da se napravi red in točnost, se naprošajo cenjeni obiskovalci brivskih lokalov, da prezirajo in ne podpirajo mojstrov, ki se ne bi držali reda in storjenih sklepov in bi drugim svojim tovarišem na škodo prej odpirali ali pozneje zapirali zgolj zato, da kršijo red in disciplino ter lovijo naročnike.

lj Nagla smrt. Posestnik Jože Cergelj v Dravljah št. 24 je našel na svojem podu mrtvega tovarniškega delavca Alojzija Bezljaja iz Medvoda. Policijski zdravnik g. dr. Lesjak je ugotovil, da je Bezljaj umrl na jetiki. Pokopali so ga v Dravljah.

lj Nove zgradbe. Do vrha sta bili 9. t. m. zgrajeni novi štirinadstropni hiši Prometnega zavoda in Kreditne banke ob Miklošičevi cesti na stavbišču nekdanje predilnice.

lj Kaznovano psovanje z »windischer Hund«. Dne 9. julija zvečer je šel Ivan Marolt s Fužin št. 8 mirno mimo hiše posetnika in gostilničarja Antona Kalinška na Fužinah št. 11. Kar naenkrat je planil nad njega Kalinškov sin Rudolf in ga pričel daviti. Na to je prišel še Anton Kalinšek, kateri je kričal nad Maroltom: »Windischer Hund! Cigan! Smrkovec! Tiho bodi! Marolt je Kalinška tožil. Na okrajnem sodišču Kalinškova nista tajila. Sodnik je obsodil Rudolfa Kalinška na 3 dni zapore, oziroma na 500 kron globe, zasmehovalca Slovencev Antona Kalinška pa po § 496. k. z., zadnji odstavek, na 1 teden strogega zapore.

Prosveta.

pr Umetnostna razstava bratov Kralj se odprla dne 14. avgusta v Akademskem domu, Miklošičeva cesta št. 5. Razstavljenata bodo grafična, kiparska in slikarska dela, med temi nekatera v kolosalnih dimenzijah.

Orlovski vestnik.

Senjpeterski Orel ima fantovski večer danes ob 8. uri v običajnih prostorih, kamor naj vsi bratje zanesljivo pridejo. — Predsednik.

Orel v Zagorju ob Savi priredi s pomočjo bližnjih odsekov v Podšentjurju pri Zagorju v nedeljo 14. t. m. celodnevno prireditev. Dopoldne ob 9. uri pozdrav gostov, ob 10. uri sv. maša, po maši tabor. Popoldne javna telovadba članov, članic in obojega naraščaja, po telovadb ljudska veselica. Prihod s prvimi vlaki v Zagorje, od koder odkorakamo potem skupno z godbo v Podšentjur. Vožnja bo polovična, zveza z vlaki ugodna.

Dijaški vestnik.

d Dolenjskemu katoliškemu dijaštvu! Ob priitki dolenjskega katoliškega shoda bo zborovalo katoliško dijaštvo v nedeljo dopoldne. Spored: ob 9. uri sv. maša v kong. kapeli. Ob 10. uri zborovanje v kong. dvorani, referirala tov. bog. Sladič in tov. med. Kaminc. Dolžnost vsakega katoliškega dijaka je, da se sestanka udeleži. Tovariši, ki študirajo v Novem mestu, naj si preskrbe stanovanje pri svojih gospodinjah, drugi naj se takoj po prihodu javijo v franč. samostanu, da dobe prenočišče v diji. zavodu.

d Znižano vožnjo imajo vsi udeleženci in udeleženke poštinskega zborovanja SDZ, ki se vrši v dneh 21. in 22. avgusta t. l. v Ljubljani. Tozadevne izkaznice dobe vsi oni, ki so se doslej prijavili, že v naslednjih dneh. Oni, ki potujejo po državni železnici, si kupijo na obeh odhodnih postajah polovično vozovnico. V Ljubljani te vozovnice ne oddajo, ker jo rabijo še za povratek. Oni pa, ki potujejo po južni železnici, si kupijo na obeh odhodnih postajah celozn listek, ki velja potem tudi za povratek. Po državnih železnicah imajo torej udeleženci in udeleženke 75 odstoten popust, po južni pa 50 odstoten popust. — Da moremo vsem pravicoznim vstopati tozadevne izkaznice, je nujno, da se vsak in vsaka nemudoma priglasi na naslov: Ivo Peruš, Ljubljana, Ljudski dom. V prijavi navedite svoj natančen naslov, studij, katere dni potrebujete vožnjo, oziroma kosilo. Udeleženci Krekovega tečaja na Sv. Joštu morajo to na prijavnici posebej omeniti. Rok za prijave poteče v sredo, dne 17. t. m. Po tem času bi bilo v samo izjemnih slučajih mogoče oskrbeti hrano in stanovanje. Storitve torej svojo dolžnost takoj! — Osrednji odbor SDZ.

d Narocnikom »Slovenec«! Iskreno prosimo, da prihodnje dni obveščate naše katoliško dijaštvo svojega kraja, ki morda ne dobi v roke »Slovenca«, o vseh naših pozivih in prošnjah. Pomnjanje gmočnih sredstev nam namreč ne dopušča, da bi mogli vsakega posebej obveščati. — Osrednji odbor SDZ.

Turistika in sport.

Goriška podružnica SPD ima svoj sestanek glede ture na Triglav v petek, to je 12. t. m. ob 20. uri v restavraciji hotela »Slon« na vrhu.

Desetletnica sportnega kluba Ilirija. Povodom desetletnice svojega obstoja priredi S. K. Ilirija v dneih 13., 14. in 15. t. m. velike sportne tekme v nogometu, plavanju, lahki atletiki, ženskem rokometu in tenisu. Program desetletnice je sledeči: 13. avg. ob 17. uri, prostor Ilirije: lahka atletika, ženski rokomet (Ilirija : Slavija). 14. avgusta ob 10. uri na Ljubljani, čolnarna ljubljana. SK: plavanje, skoki, waterpolo. Ob 17. uri, prostor Ilirije: lahka atletika, nogomet (Ilirija : Sparta). 15. avgusta ob 17. uri, prostor Ilirije: ženski rokomet, nogomet (finale za prvenstvo Slovenije Ilirija : Atletiki, Celje). Teniš—turnir se razdeli na 13., 14. in 15. t. m. Razdelitev se bo še naknadno objavila. Razpis lahkoatletičnega meetinga in plavalne tekme je objavljen v 31. številu »Sporta«. Ustmene prijave sprejema g. Jos. Beneš, Jadranska banka, pismene prijave je nasloviti na SK Ilirija, Ljubljana. V smislu razpisa se morejo udeležiti atletičnih in plavalnih tekem člani vseh sportnih klubov in telovadnih društev Jugoslavije.

Teniš—turnir SK Ilirija. Dne 13., 14. in 15. t. m. priredi lawntennis-sekcija SK Ilirija povodom desetletnice klubovega obstoja interni klubski turnir. Razpisane točke: Single za gospode, single za dame, double za gospode, double mixte. — Pismene prijave je nasloviti do 11. t. m. na SK Ilirija, Ljubljana, ustmeno se more praviati dnevno med 18. in 19. uro na tenisprostoru. Vse člane, ki se bodo prijavili, se prosi, da se udeležijo v četrtek 11. t. m. ob 18. uri sestanka na tenisprostoru, da se sporazumno določi natančen spored igranja. — Člane se pozivlja, da se udeležijo turnirja v čim večjem številu. Prijavnina za točko in osebo 10 K. (K)

Gospodarstvo.

NAPREDEK KMETIJSKEGA ZADRUŽNIŠTVA V NEMCIJI.

Na podlagi objav velikih zadrugnih zvez, kakor tudi na podlagi poluradne zadrugne statistike pruske centralne zadrugne blagajne smo v polo-

žaju, da si napravimo točno sliko o tem, kako je visoko razvito poljedelsko zadrugništvo na Nemškem preneslo vojno in kako se je od tedaj razvijalo.

Smemo pa ugotoviti, da vojna leta niso bila v stanju ovirati uspešen razvoj nemškega kmetijskega zadrugništva. Čeprav so bili milijoni zadrugnikov iz kmetijskih občin v vojni in jih je na tisoče padlo, so se vendar zadrugne, ki delujejo za prosopek kmetijstva, obdržale za malenkostnimi izjemami; v posameznih panogah moramo zaznamovati celo njihovo pomnožitev. Zgube pa imajo zaznamovati kmetijsko zadrugništvo v Nemčiji šele po zvršetku vojne vsled odepitve velikih dežel, v katerih je bilo zelo razvito kakor n. pr. Alzaško-Lotarijske, vzhodne in zahodne Prusije, Šlezviga. Vendar pa so te izgube že izravnane, kakor dokazujejo naslednje številke.

Stanje kmetijskih zadrug je bilo sledeče: Zadrug za nabavo sirovin: (1914): 2429, (1920): 3276; delov. zadrug: (1914): 1909, (1920): 3301; skladiščne zadrug: (1914): 512, (1920): 677; sirovinске in skladiščne zadrug: (1914): 24, (1920): 242; produktivne zadrug: (1914): 4001, (1920): 3780; živinorejske in pašniške zadrug: (1914): 486, (1920): 688; zadrug je bilo torej skupaj leta 1920: 11.914 proti 9361 v l. 1914.

Iz te tabele je razvidno, da je le pri kmetijskih produktivnih zadrugah, ki so po večini zadrugne mlekarne, zaznamovati nazadovanje. To si je mogoče razložiti v glavnem tako, da se je stanje nemške živine tekom vojne zmanjšalo. Število mlekarjskih zadrug je padlo iz 3399 v letu 1914 na 3120 v letu 1920. Precejšnje zmanjšanje so utrpeli tudi zadrugne za proizvodstvo špirta vsled pomanjkanja krompirja in žita; mesto 195 takih zadrug v letu 1914 jih je bilo 1. januarja 1921 samo 127. Nasprotno pa je zrastle število zadrug za gojenje in prodajo poljskih vrtnih sadežev od 184 na 255.

K navedenim pa je treba računati še kot rajfajzenske hranilnice in posojilnice organizirane kreditne zadrugne. Njihovo število se sicer ne da natančno ugotoviti, ker se jih ni strogo ločilo od ostalih, po večini mestnih kreditnih zadrug. Cenimo jih pa lahko najmanj na 17.000. Ta panoga zadrug je ostala v času 1914. do 1920. leta precej konstantna. Iz statistike državne zveze kmetijskih zadrug vemo, da je bilo v letu 1. junija 1920 12.000 kreditnih zadrug in da je starejša rajfajzenska zveza štela teh zadrug koncem leta 1918: 4430. Poleg tega pa obstoja še nekaj 100 drugih. V celoti ima nemško kmetijstvo sedaj najmanj

29.000 lokalnih zadrug proti 26.000 zadrugam pred vojno.

Število članov kmetijskih zadrug se ne da povsem točno ugotoviti. V srednjem se sme računati na vsako teh zadrug približno 120 članov, torej na vse zadrugne okoli 3 in pol milijona članov. Ker pa so mnogi kmetovalci člani več zadrug in istočasno isti kmetovalci pripadajo mnogokrat kreditni, sirovinски, produktivni in delovni zadrugi, tedaj moramo znižati njih število pač na kake tri milijone. Če pa vzemo, da se število kmetij v Nemčiji od l. 1907., ko jih je bilo okoli 5.736.000, ni bistveno spremenilo, tedaj lahko sklepamo, da je že 50 do 55 odstotkov vseh samostojnih delujočih poljedelcev iskalo in našlo stik z zadrugno organizacijo. V skladu s tem dejstvom kaže tudi poslovna statistika glavnih kmetijskih zadrugnih zvez in centralnih zadrug zares ogromne številke.

Poljedelska centralna posojilnica za Nemčijo (die landwirtschaftl. Zentraldarlehenskasse), ki ima denarno izravnavo za zadrugne rajfajzenske zveze, se je v času od l. 1914. do 1919. razvijala sledeče:

Število vključenih zadrug: (1914): 4785, (1919): 5121; število zadrugnikov (od 4415 odnosa 4430 zadrug) (1914): 482.868, (1919): 471.624; promet denarnega oddelka l. 1914: 1.399.800.000 mark, l. 1919: 11.900.000.000 mark; promet blagovnega oddelka l. 1914: 24.700.000 mark, l. 1919: 43.148.000 mark; osnovna glavnica l. 1914: 12 milijonov 450 tisoč mark, l. 1919: 20.000.000 mark; depoziti in vloge l. 1914: 102.124.000 mark, leta 1919: 1.125.079.000 mark; prebiki l. 1914: 578.000 mark, leta 1919: 1.640.000 mark.

Blagovni promet 12 blagovnih central rajfajzenske zveze je narastel od l. 1914. z 157.6 milijonov mark na 343.9 milijonov mark v letu 1919. Leta 1918. je znašal letni promet 4.430 hranilnic in posojilnic skoraj 4 in pol milijarde mark, stanje njihovih blagajniških in bančnih računov pa skoro 700 milijonov mark, hranilne vloge in depoziti pa 1.3 milijarde mark.

Se impozantnejše številke izkazuje Državna zadrugna zveza (Reichsverband), ki je štela 1. julija 1920 nič manj kakor 20.923 zadrug. Njenih 24 centralnih blagajni je imelo l. 1919 celokupni promet 79 milijard mark. Imovina pri članih je dosegla 1.874 milijonov mark, vloge članov pa 2.925 milijonov mark. 23 centralnih nabavnih in prodajnih zadrug je nabavilo blaga v vrednosti 446 milijonov mark, prodalo pa blaga v vrednosti 333 milijonov mark.

Zelo važen moment v razvoju kmetijskega

zadrugništva na Nemškem je silno naraščanje zadrug, ki se zvejo delovne zadrugne. Njihovo število se je povečalo v šestih letih od 1909 na 3301. Pri veliki večini teh novih zadrug gre za novoustanovljene zadrugne elektrarne, ki naj preskrbujejo članom električno energijo.

Pripomniti bi bilo treba, da nemško zadrugništvo ne samo absolutno, ampak tudi relativno daleko prekaša vzorno razvito švicarsko zadrugništvo. —

BORZA.

Dunaj, 9. avgusta. (Izv.) Devize: Pešta 278, Berlin 1350, Italija 4385, London 4000, New York 1080, Pariz 8300, Praga 1380, Curih 18.300, Bukarešt 1385, Zagreb 650, Varšava 47, Holand 33.750. — Valute: ogrske krone 277, nem. marke 1350, lire 4380, funt sterlingov 3975, dolarji 1073, franc. franki 8275, čsl. krone 1385, švic. franki 18.275, levi 1380, dinarji 2600, poljske marke 464.

Zagreb, 9. avgusta. (Izv.) Devize: Pešta 434, Berlin 208, Italija 728-733, London 610-611, New York 164, Pariz 1305-1321, Praga 210-212, Dunaj 1530-1517, Curih 28-28½, Napoleoni 530 do 535. — Valute: lire 722, dolarji 163-164.

Curih, 9. avgusta. (Izv.) Devize: Pešta 152, Berlin 735, Italija 26, London 214, New York 589, Pariz 4670, Praga 755, Dunaj 0.60 Bukarešt 702, Zagreb 350, Varšava 0.30. — Valute: nem. avstr. krone 0.56.

g la svinjska mast. Vnovčevalnica za živino in mast v likvidaciji oddaja večjo partijo la svinjske masti. Ponudbe z navedbo cene je vlagati do 15. VIII. t. l. — Reflektanti si lahko mast ogledajo vsak dan od 10 do 12 ure dopoldne in od 3 do 5 ure popoldne. 2801

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno obnovo v jednu se računa 16 kron.)

ATELIJE za ČRKOSLIKARSTVO. Pristou Filip, »Hotel Malič«.

BARVNI TRAKOVI, OGLJENI PAPIR. Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5

ČRKOSLIKAR. Bricelj Franc, Šelenburgova ul. 6.

FOTOGRAFSKI ATELJE: Grabjec Franjo, Miklošičeva c. 6.

IZDELOV. ČAJNEGA PECIVA. T. Novotny, Opekarska cesta 26.

KLEPARJI Korn T., Poljanska cesta 8.

Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

KNJIGARNE Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE Olup Josip, Pod Trančo.

LEKARNE »Pri Mariji Pomačaj«, Reslj. c. 1.

MEHANIČNA DELAVNICA za pisalne stroje. Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5

PARNA PEKARIJA Jean Schreya nasl. Jakob Favčič, Gradišče štev. 5.

PISALNI STROJI. Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5

RAZMNOŽEV. APARATI. Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5

ŠPEDICIJSKA PODJETJA Uher F. & A., Šelenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

Ranzinger R., Cesta na južno železnico št. 7-9.

STAVBENA PODJETJA Bren Pavel, mestni stavbenik, Novo mesto—Gradac.

SOBNO SLIKARSTVO Košak Ivan, Bleiweisova cesta 15.

Zuran Martin, Mestni trg 12.

TAPETNIŠKA DELAVNICA: Jager Franjo, Komenskega ul. 12 (Rokodelski dom).

TELOVADNE POTREBŠČINE. Kunovar Ivan, Stari trg 10.

TOVARNA FURNIRJA, žaga in trgovina z lesom, Podrečje, p. Domžale.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN. Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO Černe Lud., Wolfova ulica 3.

TRGOVINE Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM. Erjavec & Turk pri »zlati lopati«.

Valvazorjev trg št. 7. Sušnik Alojzij, Zaloška cesta 11.

URARSKA POPRAVILNA DELAVNICA. Seliškar Ivan, Pot v Rožno dolino št. 10. (Ceno in točno.)

ZALOGA CEMENTA IN CEM. IZDELKOV: Cihlař Jos., Dunajska c. 67.

ZALOGA POHISTVA. F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

ZALOGA VOLNENIH IN SVILENIH SIT. Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

Službo pisarniškega sluge ali vratarja in podobno, s stanovanjem išče za takoj soliden in mlad mož, ki vložil lahko tudi kavicjo. Ponudbe in vprašanja na upravo lista pod št. 2729.

Proda se posestvo obstoječe iz hiše z vsemi pritlikinami, sadni vrt, njive in nekaj hoste ob južni železnici blizu večjega trga pri Ljubljani. V hiši dobro vpeljana gostilna. — Naslov pove upravnistvo lista pod št. 2789.

Starejša prodajalka samostojna voditeljica z jako dobrim pričevalom, se išče za trgovino z mešanim blagom. — HINKO HUMER, Poljsnik, pošta Litija. 2808

Sprejme se trgovski pomočnik

Špecerijske stroke in deželnih pridelkov. Vstop eventualno takoj. — Ponudbe sprejema uprava »Slovenec« pod: »Spreten« št. 2804.

Spretna prodajalka se takoj sprejme. Prednost imajo one, ki so že stregle v trgovini s čevlji. — I. BLAS, trgovina s čevlji, Ljubljana, Pod Trančo 1. 2809

Poslovodkinje, prodajalke za trgovine (podružnice) z mešanim blagom, popolnoma izurjene moči z večletno prakso, katere imajo veselje za na deželo in znajo tudi same kuhati, se iščejo. — FRANC DOLENC, Kranj. 2807

Veleposestniki! Sedemletna kobilica, s 4 mesece starim žrebetom, oče amerišanski dirkač »Vandetta«, kobilica zopet oplemenjena po istem žrebetu. Štiriletni konj, sin gornje kobilice po angleškem dirkaču »Morphyc«. Plemeniti listi na razpolago. Mirne, lepe živali. Iščakove barve, izborna plemenska kobilica. Lep, lahek, osebni voz napol krit; tudi še posebne oje za g. lahek tovorni voz. 2 novi, 1 starejša oprema iz rumenega uanja, 2 kompletni sedli, različne odeje itd. — Natančnejša pojasnila pismeno po upravi »Slovenec« pod »Slučaj« 2812.

OKLIC.

Dne 11. avgusta 1921 ob 9. uri dop. se vrši v Ljubljani v Gorupovi ulici št. 3. III. nadst., prisilna sodna javna dražba premoženja v stvari E 1063/21. Prodajale se bodo fine mobilije, dragocene slike, krasne preproge, porcelan itd., na kar se obištno opozarja. Podrobnosti se izvedo pri podpisnem zastopniku zahtevajočega upnika.

Dr. Ivan Lovrenčič, odvetnik, Ljubljana, Miklošičeva cesta 8.

Mestna hranilnica v Radovljici razpisuje mesto

ravnatelja

eventuelno mesto blagajnika. Prosilci naj s prilogi spraveval in dose-danega službovanja vlože svoje prošnje do vključno 20. t. m. pri ravnateljstvu Mestne hranilnice v Radovljici.

KONTORISTINJA samostojna slovenska in nemška kore-spondentinja, ter zmožna stenografije in strojepisja se takoj sprejme. Golob & Ko., tovarna kemičnih izdelkov, Ljubljana-Vič.

Večja množina lesenih 2811

podplatov in skobalnik

(Ausputzfräsmaschine) je naprodaj. — Poizve se pri lastniku, Zaloška cesta 15.

Prodajam majhno hišo

z vrtom v Spodnji Siski, Železniška ulica štev. 223. 2810

OGLEJTE SI!

na Mestnem trgu št. 13, v II. nadst., od 11. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure pop. ob delavnikih: pohištvo, preproge, slike, glasovir, leste-nec, vaze, stenske ure itd., kateri predmeti se prodajo vsled preselitve.

DESKE 20, 25 in 50 m/m se kupijo. — Ponudbe pod »Export« na Anon-čni zavod Drago Beseljak & drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. 2803

Proda se dobro ohranjena registrirna blagajna

Ogleda se jo lahko pri tvrdki Fr. Bar, trgovina z blagajnami, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje.

Bančni ravnatelj išče dve elegantno meblirani sobi

za takoj. Plača postranska stvar. Ponudbe blagovoljno se nasloviti na upravo lista pod sifro »Bančni ravnatelj« št. 2721.

Ponudite vse neuporabne ZLATE predmete veri-žice, prstane, obeske, zapestnice, uhane i. t. d. kateri predmeti Vam leže doma, in jih donesite tvrdki F. Čuden, trgovina ur, zlatnine in srebrnine Ljubljana Prešernova ul. štev. 1.

Pohištvo

za vse sloje dovršeno, trpežno in ceno kakor tudi tapetniška dela priporočata vse vrste

Brata Sever Ljubljana, Gosposvet, ssa. cesta 13 (Koliše).

Hiša v Ljubljani, stacija cestne železnice, skoraj nova, dvonadstropna s 7 stanovanji, velikim vrtom se prod. Izve se v Ljubljani, Sv. Flori-jana ul. 6/II, ob delavnikih od 14—18. ure.

Oglasi v »Slovencu« imajo velik uspeh.

Najboljše okrepujoče in dietetično sredstvo za odrasle in otroke je

železnato vino

lekarnarja G. PICCOLI-JA v Ljubljani.

Zadruga hrvatskih vinogradara

ZAGREB, Baroševa cesta

Priporočajo svojo veliko zalogo dobrih, zajamčeno nepotvorjenih vin in to starih in novih, belih, sicer in črnih po zmernih cenah, koje kakor tudi vzorce na zahtevo pošilja. — Prosimo obiska naše kleti na Baroš evoj cesti.

„ORIENT“ družba z o. z. preje

Brata Eberl in Jančar & Co Ljubljana, Miklošičeva c. 4.

nasproti hotela »Union«.

Oglas.

Interesnti se pozivaju, da stave intendanturi Komandi Dravske divizijske oblasti pismene ponudbe za prodaju ovsa (zobi), ječma ili kukuruza franko intendantsko slagalište Ljubljana 20 vagona, Maribor 16 vagona, Celje 2 vagona ili franko koja druga željeznička postaja.

Slagališta imaju željezničke pruge. Predaja jedne četvrtine označene količine do 20. augusta, ostatak u septembru.

Zaključivanje pogodbe 13. augusta tek. god. prepodne. Odkup odmah po pogodbi i uslovima.

Komanda Dravske divizijske oblasti E. broj 12.186.

Potrebno in koristno je

da brez odlaga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. poštno-čkovnega ureda.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po postah Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje se poslal, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogo-krat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kaki denar.

Konečno se obračamo se na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več me-secev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja. Velika zaloga kemičnih in rudniških barv, barv za umetnike, raznovrstnih čopičev, vseh potrebščin za slikarje in pieskarje.

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.